

**MORA
KOMMUN**

KOMMUNPLAN 2023

MED UTBLICK 2024–2025

Kommunplan 2023

Budget och verksamhetsmål för året 2023 med utblick 2024–2025

Fastställd av: Kommunfullmäktige 2022-06-20
Reviderad av: Kommunfullmäktige 2022-12-19
Produktion: Kommunstyrelseförvaltningen
Dnr:

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

MÅLBILD 2030	4
VÄRDEGRUND	4
INLEDNING	5
STYRMODELL.....	5
EKONOMISTYRNING	6
PRIORITERADE MÅLOMRÅDEN OCH MÅL	6
MÅLOMRÅDE 1: TILLVÄXT OCH UTVECKLING.....	7
MÅLOMRÅDE 2: LIVSLÅNGT LÄRANDE	8
MÅLOMRÅDE 3: LIVSKVALITET FÖR ALLA.....	9
MÅLOMRÅDE 4: VÅR HÅLLBARA KOMMUN.....	11
MÅLOMRÅDE 5: EFFEKTIV ORGANISATION	12
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PLANPERIODEN	14
OMVÄRLDSANALYS 2021 MED SIKTE MOT 2030.....	14
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	16
BEFOLKNINGSUTVECKLING.....	17
KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	18
RESULTAT	18
PENSIONER	19
EKONOMISKA RAMAR.....	19
AVSÄTTA MEDEL.....	21
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - INVESTERINGAR.....	22
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - EXPLOATERING	23
RESULTATBUDGET	24
KASSAFLÖDESBUDGET	25
BALANSBUDGET	26
DRIFTSBUDGET OCH NÄMNDERNAS NETTOKOSTNADSRAMAR	27
INVESTERINGSBUDGET	28
EXPLOATERINGSBUDGET	29
UPPDRAG OCH ANSVARSOMRÅDEN	30
KOMMUNFULLMÄKTIGE	30
KOMMUNSTYRELSE.....	30
VALNÄMND.....	30
ÖVERFÖRMYNDARE.....	30
FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMND.....	31
SOCIALNÄMND.....	31
SERVICENÄMND.....	32
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND.....	32
TEKNISK NÄMND	32
BYGGNADSNÄMND	32
GEMENSAM SERVICENÄMND IT	33
GEMENSAM GYMNASIENÄMND	33
GEMENSAM NÄMND FÖR SOCIAL MYNDIGHETSUTÖVNING	33
MORA ORSA MILJÖNÄMND	33
GEMENSAM SERVICENÄMND FÖR LÖNEADMINISTRATION.....	33
MORAVATTEN AB	34
MORASTRAND AB.....	34
BRANDKÅREN NORRA DALARNA	34
EKONOMISK ORDLISTA	35

MÅLBILD 2030

Målbilden pekar ut riktningen för hur Mora ska utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. Det är en bild som beskriver hur det ser ut i kommunen i framtiden. Det är från målbilden och andra styrdokument, uppdrag och regelverk som nämndernas verksamhetsplanering utformas.

Hållbara Mora – stärkt social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet

Året är 2030. I Mora bor nu 22 000 invånare varav drygt hälften bor i tätorten. Mora erbjuder en genuin, aktiv, välkomnande och vacker livsmiljö med goda förutsättningar att leva, bo och verka genom hela livet. Genom platsvarumärket har Moras egna särdrag lyfts fram och bidragit till att öka attraktionskraften. Vi har goda boendemiljöer som lockar nya invånare till Mora, där de hittar möjligheter att kombinera ett tryggt och aktivt liv med arbete. Föreningslivet är rikt, öppet för alla och fyller en viktig funktion i samhället. Det finns olika slag av bostäder och många bor i egna småhus. Goda kommunikationer och ny teknik skapar frihet att välja Mora som bostadsort och ett liv nära naturen på en vacker och tilltalande plats, trots att arbetsplatsen kanske ligger långt därifrån. Nästan alla använder internet och digitala tjänster dagligen. Viss fritidshusbebyggelse är omvandlad till åretruntbostäder eller säsonsboende, vilket gör det möjligt att upprätthålla service på landsbygden. I planeringssammanhang prioriteras rörlighet till fots och per cykel, och därför är det nu många Morabor som möts i mellanrummen på gator, torg och i grönområden på väg till skola, arbete och för att handla. Vinsterna är många, förbättrad folkhälsa, trygga och attraktiva miljöer, förbättrad luftkvalitet och minskat buller. Tack vare energieffektivisering och utbyggnad av förnybar energi har de fossila energikällorna utvecklats i snabb takt och kommer att vara helt utfasade till år 2045. I hållbara Mora är livsmedelsproducenterna hjältar och bidrar till ett öppet och levande kulturlandskap. Bra mat är enligt konsumenterna giftfri och säker, näringsrik, närodlat och hållbart producerad.

VÄRDEGRUND

Mora kommuns värdegrund, *Mora för utveckling*, anger riktningen för det förhållningssätt som ska genomsyra all verksamhet i Mora kommun. Den är gemensam för alla verksamheter och den naturliga utgångspunkten för varje medarbetare och förtroendevald i det dagliga arbetet och i mötet med invånare och övriga intressenter.

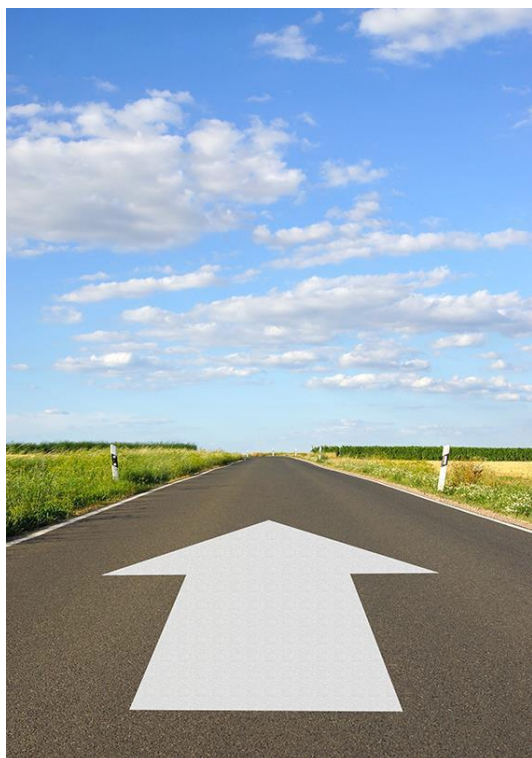
Mora för utveckling uppnår vi genom att vi:

- Tar initiativ till utveckling samt möter utmaningar och nya förutsättningar med ett positivt förhållningssätt.
- Tar ansvar för verksamheten samt vår egen och andras arbetsituation.
- Har medborgaren/kunden i fokus, genom att vara serviceinriktade och genom att bemöta alla med respekt.

INLEDNING

Kommunplan 2023 med utblick mot 2024 – 2025 redogör för kommunens politiska vilja med verksamhet och ekonomi. Här redovisas vilka mål som ska nås med befintliga resurser. Kommunplanen utgör kommunens budget enligt 11 kapitlet kommunallagen. Innehållet i kommunplanen styrs av planeringsanvisningarna som kommunstyrelsen fastställer. Enligt planeringsprocessen är huvudprincipen att kommunplanen beslutas i juni av kommunfullmäktige och revideras under hösten för att gälla under kommande år samt med utblick över ytterligare två år.

STYRMODELL

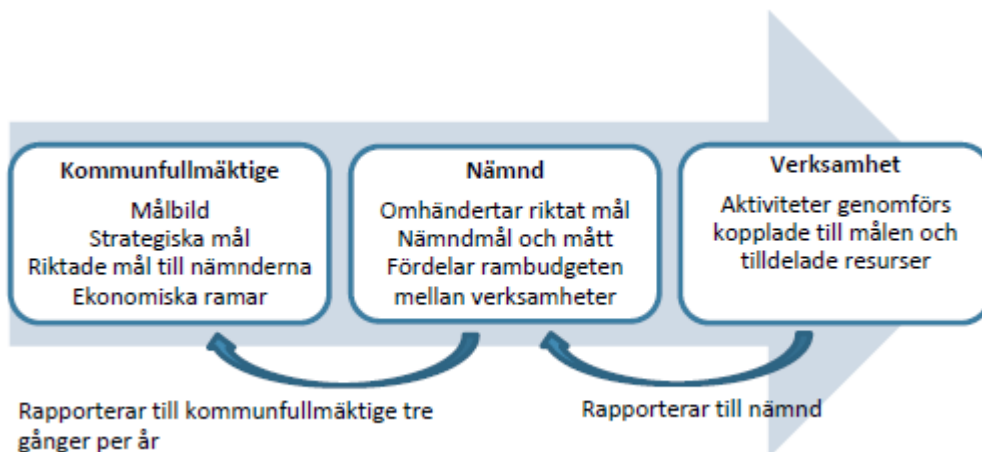

Mora tillämpar mål- och resultatstyrning som grund för att prioritera och styra kommunens utveckling. Planering och genomförande ska utgå från ett internt och ett externt perspektiv. Det externa perspektivet har medborgarna i fokus och handlar om den verksamhet, service och bemötande som kommunen levererar. Det interna perspektivet har medarbetarna och organisationen i fokus och handlar om förutsättningar som har betydelse för genomförande av verksamhet och resultat.

Med utgångspunkt från målbilden formuleras strategier och mål som syftar till att styra resurserna så effektivt som möjligt för att ge mesta möjliga nytta för medborgarna. Ett viktigt övergripande ramverk för kommunens målarbete är *Strategi Hållbara Mora*. Med utgångspunkt från målbilden har kommunfullmäktige beslutat om 9 strategiska mål. De beskriver vad kommunen ska uppnå och är den övergripande strategin för kommunens utveckling. Till de strategiska målen finns 18 riktade mål, samt 2 mål för effektiv organisation. Genom de riktade målen åtar sig nämnderna att uppnå den strategiska planens mål. Nämnderna beslutar sedan om verksamhetsspecifika mål.

Strategi Hållbara Mora är kommunens fundament i arbetet med att stärka den hållbara utvecklingen – social, ekonomisk och miljömässig – med medborgarna i fokus. Strategin innebär ett utvecklat handlingsinriktat och tvärasektoriellt arbete som skapar förutsättningar för gemensamt lärande och lägger grund för ett perspektiv som innebär att koncernen som helhet skapar bästa möjliga lösningar för hållbar utveckling, med år 2030 som planeringshorisont. *Strategin* är kommunens arbete med och bidrag till Agenda 2030. Strategin utgår från agendans 17 mål och pekar ut en riktning för hur kommunen långsiktigt ska kunna skapa förutsättningar för att invånarna i Mora ska uppleva god livskvalitet.

Det övergripande målet med den strategiska planen för innevarande mandatperiod ska vara lika med Hållbara Moras första och övergripande utvecklingsområde: **”Stärk det tvärasektoriella arbetet för hållbara Mora”**. Ingen nämnd eller styrelse äger enskilt frågan om hållbarhet. Frågan om hållbar utveckling ryms inom kommunens samtliga verksamheter och måste hanteras tvärasektoriellt. Ledarskap med förändringskraft och medborgarfokus samt ett uttalat, brett och effektivt arbete med helhetssyn är viktiga förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande. Därutöver bygger ett framgångsrikt hållbarhetsarbete på samverkan och samarbete. Samarbetet mellan kommunerna i Dalarna är under fortsatt utveckling. Det hittillsvarande samarbetet har bland annat resulterat i ett gemensamt räddningstjänstförbund i norra Dalarna samt ett gemensamt e-arkivcentrum för samtliga länets kommuner. Därutöver finns ett närmare samarbete med Orsa och Älvdalens kommuner på flera områden, vilket är viktigt att vårda och stärka under kommande år.

EKONOMISTYRNING

Resurserna är begränsade och verksamhetens uppdrag måste planeras i förhållande till de ekonomiska förutsättningarna. Kommunfullmäktige fastställer därför verksamheternas grunduppdrag och anger i den årliga budgeten övergripande vad som behöver utvecklas i verksamheterna och fördelar de ekonomiska ramarna. För att genomföra uppdragen planerar nämnder och styrelser genom sina förvaltningar och bolag vad som krävs i form av personal, lokaler, material etcetera och hur det ska finansieras.

Organisationen utövar ekonomistyrning i det löpande arbetet när den planerar, följer upp, analyserar och styr. Den sätter ekonomiska mål i relation till uppdragen och vidtar olika åtgärder för att nå målen. Ekonomistyrningen präglas därför av prioriteringar både av vad som görs och hur det görs. Kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten. God ekonomisk hushållning innebär att styra ekonomin både i ett kortare och längre perspektiv. Dagens behov ska tillgodoses utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Kommunen måste därför planera för att intäkterna täcker kostnaderna.

PRIORITERADE MÅLOMRÅDEN OCH MÅL

Utvecklingen i Mora kommun ska vara hållbar och grundas i Agenda 2030 och de globala målen som konkretiserar innebörden av de tre hållbarhetsperspektiven ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Målområde	Strategiskt mål
Tillväxt och utveckling	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalisera för hållbar utveckling • Främja hållbart företagande • Stödja vägen till arbete
Livslångt lärande	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla lärande för hållbar utveckling och hållbara livsstilar • Ge barn och unga goda förutsättningar genom skolaren
Livskvalitet för alla	<ul style="list-style-type: none"> • Ge alla barn en bra start i livet • Bidra till hälsofrämjande och hållbara miljöer och samhällen
Vår hållbara kommun	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivt arbete för fossilfritt och energieffektivt samhälle • Naturens resurser och ekosystem är hållbart använda
Effektiv organisation	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunens ekonomi ska vara långsiktig och hållbar • Kommunens arbetsplatser är hållbara och hälsosamma

MÅLOMRÅDE 1 TILLVÄXT OCH UTVECKLING

STRATEGISKT MÅL: DIGITALISERA FÖR EN HÅLLBAR UTVECKLING

Digitaliseringen utvecklas snabbt och har stor betydelse för samhällsutvecklingen. Människor förväntar sig i allt högre grad att snabbt, enkelt och säkert kunna sköta sina ärenden, få tillgång till information och ha möjlighet till inflytande genom digitala kontaktvägar.

Riktade mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2021
Till kommunstyrelsen och berörda nämnder Digitalisering är en självklar del i verksamhetsutvecklingen	Antal e-tjänster som vänder sig till externa användare	>13*	öka	öka	12
Till teknik- och servicenämnden nämnden	Anslutningsgrad i utbyggda områden, procent	>79	>80	>80	78
Tillhandahålla fiberbaserat bredband till företag och hushåll	Tillgång till bredband med minst 1 Gbt/sek (mål 2025 98), procent	>98	>98	>98	98

*Målet avser det totala resultatet för kommunen

STRATEGISKT MÅL: FRÄMJA HÅLLBART FÖRETAGANDE

Mångas medverkan krävs för att leda världen i rätt riktning och företagen, med sin innovationskraft och förmåga till samarbete, är viktiga aktörer i arbetet med att hitta långsiktigahållbara lösningar. Hållbart företagande handlar om att arbeta smartare, att utveckla nya varor, tjänster och affärsmodeller med ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i fokus.

Riktade mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2020
Till kommunstyrelsen och miljö- och byggnadsnämnden Moras näringslivsklimat ska ha en positiv utveckling	Företagarnas helhetsbedömning av servicen i myndighetsutövningen, index	>78	>78	>78	73
	Företagarnas bedömning av servicen inom myndighetsområdet bygglov, index	>70	>70	>70	63
	Företagarnas bedömning av servicen inom myndighetsområdet livsmedelskontroll, index	>78	>78	>78	76
	Företagarnas bedömning av servicen inom myndighetsområdet miljö- och hälsoskydd, index	>78	>78	>78	68

STRATEGISKT MÅL: STÖDJA VÄGEN TILL ARBETE

En väl fungerande arbetsmarknad är en arbetsmarknad som präglas av hög sysselsättning och låg arbetslöshet och där hela arbetskraftens potential tas tillvara.

Riktade mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2021
Till kommunstyrelsen Ta tillvara tillgänglig kompetens	Andel upphandlingar med sociala krav, procent	>10	>10	>10	10

MÅLOMRÅDE 2 LIVSLÅNGT LÄRANDE

STRATEGISKT MÅL: UTVECKLA LÄRANDE FÖR HÅLLBAR UTVECKLING OCH HÅLLBARA LIVSSTILAR

Syftet med Agenda 2030 är att åstadkomma en samhällsförändring. Detta förutsätter förändrade förhållningssätt och beteenden, vilket kräver kunskap om och engagemang för hållbar utveckling.

Riktade mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2021
Till kommunstyrelsen Hållbarhetsmedlen nyttjas och söks av flera olika verksamheter årligen	Andel medel som söks varje år, procent	100	100	100	142

STRATEGISKT MÅL: GE BARN OCH UNGA GODA GÖRUTSÄTTNINGAR GENOM SKOLÅREN

Alla barn och unga behöver en stadig grund att stå på. En skola som bidrar till alla barns lärande och utveckling. En lärmiljö som är tillgänglig ur ett pedagogiskt, socialt och fysiskt perspektiv skapar förutsättningar för alla barn och elever att ta del av lärande och gemenskap. Lärande och utveckling sker även under den fria tiden genom deltagande i idrott, kultur och föreningsliv.

Riktade mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2021
Till för- och grundskolenämnden Alla barn och elever når målen i skolan	Genomsnittligt meritvärde för årskurs 9	>224	224	224	220
Till för- och grundskolenämnden Alla elever är trygga och har studiero i skolan	Elevernas syn på trygghet, tillit och studiero (grundskolan), procent	>85	>85	>85	74
Till gymnasienämnden Varje elev ska utvecklas mot sin fulla potential	Andel elever med högskoleförberedande examen, procent	>90	>90	>90	78
	Andel elever med yrkesexamen, procent	>90	>90	>90	83
Till gymnasienämnden Attraktiv gymnasieskola i regionen	Andel förstahandssökande elever till gymnasieskolan från kommuner inom förvaltningsområdet, procent	>70	>70	>70	67
Till gymnasienämnden Skolan ska vara en trygg arbetsplats	Andel elever som känner sig trygga på skolan, procent	>90	>90	>90	84,6
Till kultur- och fritidsnämnden Alla barn och unga i Mora ges möjlighet till kultur- och fritidsupplevelser, läslust och eget skapande	Unika elever i kulturskolan, antal/invånare 6–19 år, andel procent	>14	>14	>14	13 (2020)
	Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/invånare 5–20 år	>42	>42	>42	37,6

MÅLOMRÅDE 3 LIVSKVALITET FÖR ALLA

STRATEGISKT MÅL: GE ALLA BARN EN BRA START I LIVET

En bra start i livet handlar om att ge barn goda uppväxtvillkor och goda förutsättningar för deras språkliga, kognitiva, sociala, fysiska och emotionella utveckling.

Riktade mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2021
Till för- och grundskolenämnden Förskolan ger alla barn förutsättningar att lyckas	Personalens och föräldrarnas syn på barnens utveckling av förmågor och förståelse, procent nöjdhetsgrad	>83	>83	>83	85,8

STRATEGISKT MÅL: BIDRA TILL HÄLSPFRÄMJANDE OCH HÅLLBARA MILJÖER OCH SAMHÄLLEN FÖR ALLA

Hur vi utformar staden och våra bostadsområden påverkar hur vi arbetar, lever och förflyttar oss vilket i sin tur möjliggör en god livskvalitet. Våra livsmiljöer ska formars utifrån en helhetssyn, det vill säga goda sociala och fysiska egenskaper.

Riktade mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2020
Till socialnämnden, för- och grundskolenämnden och kommunstyrelsen Våra verksamheter präglas av delaktighet och inflytande	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, procent	>94	>94	>94	89
	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, procent	>80	>80	>80	66
	Brukarbedömning boende LSS totalt – brukaren trivs alltid hemma, procent	>80	>80	>80	68
	Andel elever i årskurs 4–9 som anser sig ha möjlighet att berätta vad de tycker till dem som bestämmer i kommunen, procent	>60	>60	>60	59,8
	Delaktighetsindex, procent	>65	>65	>65	68 (2021)
Till kultur- och fritidsnämnden I Mora ska det finnas ett brett utbud av kultur-, idrott-, och fritidsaktiviteter för såväl yngre som äldre	NMI - Nöjd medborgarindex – kulturutbud, procent	>65	>65	>65	59
	NMI - Nöjd medborgarindex – idrotts- och motionsanläggningar, procent	>65	>65	>65	64
Till teknik- och servicenämnden Medborgare blir bra bemötta i kontakt med kommunen	Nöjda efter kontakt, procent	85	85	85	-
	Nöjda med tjänstepersonens engagemang, procent	90	90	90	-

MÅLOMRÅDE 4 VÅR HÅLLBARA KOMMUN

STRATEGISKT MÅL: AKTIVT ARBETE FÖR FOSSILFRITT OCH ENERGIEFFEKTIVT SAMHÄLLE

Det råder ingen tvekan om att vi upplever en global uppvärmning och att denna är ett resultat av mänsklig aktivitet. Vi har en utmaning i att minska utsläppen från konsumtion och från transportsektorn.

Riktade mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2021
Till teknik- och servicenämnden och kommunstyrelsen Minskad klimatpåverkan	Mängd fossila utsläpp från Mora kommun och de kommunala bolagens tjänsteresor, ton	<424	<384	<344	457
	Andel fossiloberoende fordon i kommunens fordonspark, procent	>80	>90	>90	60
	Andel upphandlingar med miljökrav, procent	>70	>70	>70	70

STRATEGISKT MÅL: NATURENS RESURSER OCH EKOSYSTEM ÄR HÅLLBART ANVÄNDA

Naturen är viktig ur flera aspekter tex biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreation. Sverige har i likhet med andra länder en utmaning när det kommer till samhällets avvägningar mellan att bevara och stärka den biologiska mångfalden och att nyttja naturresurser för en växande bioekonomi och ett fossilfritt samhälle. Hållbar konsumtion och produktion är en utmaning och har stor betydelse för utvecklingen.

Riktade mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2021
Till teknik- och servicenämnden Lokalproducerade varor i de kommunala köken ska öka	Andel närproducerade och närodlade råvaror inköpta av kostenheten, procent av inköpt livsmedelsvärde	>36	>38	>40	28,2
Till teknik- och servicenämnden Mängden matavfall inom den kommunala organisationen ska minska till förmån för hållbart nyttjande av naturens resurser	Matsvinn i den kommunala organisationen, procentuell minskning jämfört med 2018 års nivå	>28	>28	>30	37

MÅLOMRÅDE 5 EFFEKTIV ORGANISATION

KOMMUNENS EKONOMI SKA VARA LÅNGSIKTIG OCH HÅLLBAR

Mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2021
Kostnadseffektiv verksamhet och organisation	Kommunens resultat ska under perioden (2023–2025) i genomsnitt uppgå till minst 1,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	>1,5	>1,5	>1,5	4,6
	Självfinansieringsgraden för investeringar ska under perioden (2023–2025) i genomsnitt överstiga 100 procent	>100	>100	>100	180
	Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser, procent	>32	öka	öka	31
	Kommunkoncernens låneskuld per invånare 31/12, kronor	<66 000	<75 000	<90 000	63 804

Självfinansieringsgrad definieras som kassaflöde från den löpande verksamheten (dvs resultatet justerat för ej likviditetspåverkande poster) dividerat med nettoinvesteringar.

Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag.

Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

KOMMUNENS ARBETSPLATSER ÄR HÅLLBARA OCH HÄLSOSAMMA

Mål	Mått	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Utfall 2021
Hållbara och hälsosamma arbetsplatser för kompetensförsörjning där heltid är norm	Prestationsnivå	>75	>75	>75	72,8
	Upprepad korttidsfrånvaro, procent (avser andel som haft fem eller fler sjukfrånvarotillfällen inom 12 månader) (jmf 2019)	<8,0	<8,0	<8,0	11,8
	Total sjukfrånvaro, procent av ordinarie arbetstid (jmf 2019)	<6,0	<6,0	<6,0	7,7
	Andel heltidsanställda, procent	>80	>80	>80	68,5

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PLANPERIODEN OMVÄRLDSANALYS 2022 MED SIKTE MOT 2030

Omvärldsbevakning och omvärldsanalys är en ständigt pågående process som hjälper oss att i möjligaste mån vara beredda på förändringar i omvärlden som påverkar de kommunala verksamheterna direkt eller indirekt. 2021 års omvärldsanalys var starkt präglad av rådande pandemi då hela kommunsektorn hade att hantera en situation där åtgärder krävdes för att kortsiktigt klara sig ur pandemin samtidigt som det krävdes insatser för att bygga långsiktig hållbarhet. Pandemin kastade in världen i en hög grad av osäkerhet och sårbarheten för våra samhällen är påtaglig. Ett ständigt aktuellt ämne är jämlikhetsfrågorna som också har förstärkts under pandemin.

Det finns fem övergripande drivkrafter, även kallade megatrender, som påverkar såväl Sverige som övriga världen och driver på övriga mindre trender och samspelar med varandra. De är ofta svåra att påverka lokalt och regionalt och konsekvenserna av dem kan se olika ut i olika delar av Sverige. Men oavsett om drivkrafterna utgör möjligheter, hot, eller både och, så måste man lokalt och regionalt ha en strategi för att möta dem. De som bäst förstår och förmår att hantera dessa fundamentala drivkrafter kan också bäst dra fördelar av dem.

Jämlikhet handlar i grund och botten om alla människors lika värde och påverkas av megatrenden ”Värderingar”.

Ett jämlikt samhälle är ett mer hållbart samhälle

I omvärldsanalys 2022 med sikte mot 2030 undersöktes jämlikhetens betydelse för kommunens utveckling. En målbild i *Strategi Hållbara Mora* lyder ”I den hållbara staden Mora är det viktigt att alla invånare – unga och gamla, kvinnor och män med olika kulturella och socioekonomiska bakgrunder - upplever att de är trygga, delaktiga i samhället och kan påverka och förändra sin vardag”. Strategin innehåller dessutom två övergripande så kallade riktlinjer varav den ena är ”Kommunen ska aktivt arbeta för ett jämlikt och jämställt samhälle”. I omvärldsanalysen beskrivs fyra perspektiv utifrån några centrala områden för jämlikhet där kommunen har möjlighet att påverka; utbildning, kultur och fritid, vård och omsorg samt boendemiljö. Nedan listas identifierade möjligheter och utmaningar för Mora.

- Exempelen är många på verksamheter inom Mora kommun som kan påverka barns uppväxtvillkor och arbeta främjande och förebyggande. Förskola, skola och elevhälsa, socialtjänst, kultur- och fritidsverksamhet, folkhälsoarbete, samhällsplanering och stadsplanering är exempel på viktiga områden som kan skapa förutsättningar för goda uppväxtvillkor.
- Ett socialt arbete, med målet att förebygga sociala problem och social utestängning förutsätter att analyser och insatser inkluderar bakomliggande faktorer till samspellet mellan samhälleliga förhållanden och människors villkor.
- Socialtjänsten har en betydande roll avseende förebyggande arbete MEN det måste i stor utsträckning göras i samarbete med andra kommunala verksamheter, företag och organisationer.
- Stärk möjligheten till socialt deltagande och delaktighet för grupper med mindre resurser. Vi behöver tex. stärka personer med funktionsvariationers deltagande i samhället. Hur kan vi underlätta egenorganiseringen? Hur tillser vi att våra egna verksamheter öppnar upp för personer med funktionsvariationer?
- En långsiktig holistisk fysisk planering med brett deltagande.
- Vi behöver fortsätta att bedriva arbete med välfärdsteknik som en integrerad del av verksamhetsutvecklingen och utgå från funktion och behov.

- Möjligheten att använda digitala verktyg för brukare i sina hem är ett viktigt område där behöver vi samarbeta och prioritera inom koncernen för att möjliggöra användningen av digitala verktyg.
- Säkra högt deltagande och en förskola av god kvalitet för alla barn genom hög pedagogisk kvalitet och goda förutsättningar för att ge alla barn det stöd de behöver.
- Få fler att avsluta utbildning på minst gymnasienivå.
- Vuxenutbildning kräver resurser då den spelar en viktig roll för att grupper som idag står utanför arbetsmarknaden ska kunna förvärva nödvändiga kunskaper och färdigheter.
- Verka för en balanserad bostadsmarknad.
- Utveckla inkluderande och trygga mötesplatser och arenor för olika slags aktiviteter där människor kan mötas oberoende av individens förutsättningar.
- Skapa en tillgänglig miljö och aktiviteter som alla grupper i befolkningen kan ta del av. Främja fysisk aktivitet genom god tillgång till parker, grönområden, anläggningar för motion och rekreation.
- Genom trygg kollektivtrafik och säkra gång- och cykelvägar göra fritidsaktiviteter tillgängliga. Kollektivtrafiken bidrar till att utjämna skillnader i mobilitet mellan olika socioekonomiska grupper och har även en positiv effekt på jämställdheten mellan kvinnor och män.
- Stöd utveckling för en mer jämlik idrott.

Omvärldsanalys 2022 med sikte mot 2030 finns att ta del av, i sin helhet, på morakommun.se

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Efter två år med pandemi fanns en förhoppning vid ingången av 2022 om att kommunsektorn med en rekordstark ekonomi skulle få tid att hantera pandemins långsiktiga konsekvenser och kommande demografiska utmaningar. Men återigen har verksamheten kommit att påverkas av faktorer som sektorn inte råder över. På kort tid förändrades framtidsscenariot markant, främst till följd av kriget i Ukraina och de konsekvenser det medför. Men även till följd av att inflationstakten drivits upp till historiskt höga nivåer samt de stigande pensionskostnaderna utifrån det nya pensionsavtalet. Samtidigt blir utmaningen med demografins utveckling alltmer kännbar. Behovet av vård och omsorg ökar samtidigt som det råder brist på arbetskraft.

Återhämtningen efter pandemin har fortsatt under 2022, men BNP-tillväxten i Sverige dämpas till följd av situationen i vår omvärld. Särskilt den europeiska ekonomin påverkas negativt av Rysslands invasion av Ukraina. Kriget är starkt bidragande till att den senaste tidens uppgång av energi- och råvarupriserna förstärks och höjer osäkerheten för den ekonomiska utvecklingen framöver.

De höga energipriserna har bidragit till ökade priser på flera andra varor och tjänster. Detta i kombination med kraftiga kostnadsökningar internationellt och en förhållandevis stark svensk konjunktur medförde att inflationen steg till 9,0 procent i augusti 2022, den högsta nivån sedan 1991. Som en konsekvens av den höga inflationstakten beslutade Riksbanken i september att höja styrräntan ytterligare, denna gång med 1 procentenhet till 1,75 procent. I november höjdes styrräntan igen. Denna gång med 0,75 procentenheter till 2,5 procent, vilket är den högsta nivån sedan 2008. Ytterligare höjningar förväntas under nästa år. Stigande priser och högre räntekostnader är kännbara för hushåll och företag, och många hushåll förväntas få betydligt högre levnadskostnader.

De kommande åren är bristen på arbetskraft en av de största utmaningarna för såväl kommuner som regioner som hela näringslivet. I välfärdssektorn uppstår de största behovsökningarna kommande år inom äldreomsorgen. Utöver bristen på arbetskraft blir det framöver ännu svårare att hitta personal med rätt utbildning och kompetens. Situationen börjar bli ohållbar och det blir allt tydligare att det krävs nya sätt för att lösa välfärdsåtagandet.

I tabellen nedan jämförs skatteunderlagsprognoser från SKR, regeringen och ESV för åren 2021–2025. SKR:s syn på skatteunderlagstillväxten är mer positiv än vad regeringen presenterade i budgetpropositionen.

Prognoser för skatteunderlagets förändring i procent totalt för riket åren 2021 – 2025

	2021	2022	2023	2024	2025	2021-2025
SKR, okt	5,3	5,2	4,0	4,5	4,1	25,4
SKR, april	5,0	4,3	5,0	3,7	3,6	23,5
Regeringen, nov	5,0	5,1	4,0	3,5	5,4	25,2
Regeringen, april	5,0	4,2	4,5	3,4	3,6	22,5
ESV, mars	4,8	3,9	3,8	3,8	3,6	21,6

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKR.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Kommunens förutsättningar för verksamhet och ekonomi bygger till stora delar på hur kommunens befolkning utvecklas avseende antal och ålder. Planering och underlag för beslut är därmed beroende av väl utvecklade prognoser om befolkningsutvecklingen. Nuvarande prognos för planering avser perioden 2021–2070. Moras befolkning fortsätter växa långsamt. Framför allt blir andelen äldre fler. Det betyder att kommunen behöver utöka verksamheter och investera i nya eller ombyggda lokaler och anläggningar. Det gör att kommunende kommande åren behöver skärpa verksamhetsplaneringen, bli effektivare och planera investeringar smartare.

Under prognosperioden 2022–2070 beräknas en ökning på 7,3 procent då befolkningen antas uppnå 22 231 invånare år 2070.

KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunens ekonomiska förutsättningar påverkas i hög grad av de satsningar och åtgärder som regering och riksdag tar beslut om.

De riktade statsbidragen fortsätter vara ett populärt statligt styrmedel. Problemet är att de riktade statsbidragen vuxit till att bli så många att det inte längre går att överblicka. Dessutom hanteras olika bidrag på olika sätt. Nytt och gammalt blandas, vilket försvårar överblicken och beräkningen av konsekvenserna.

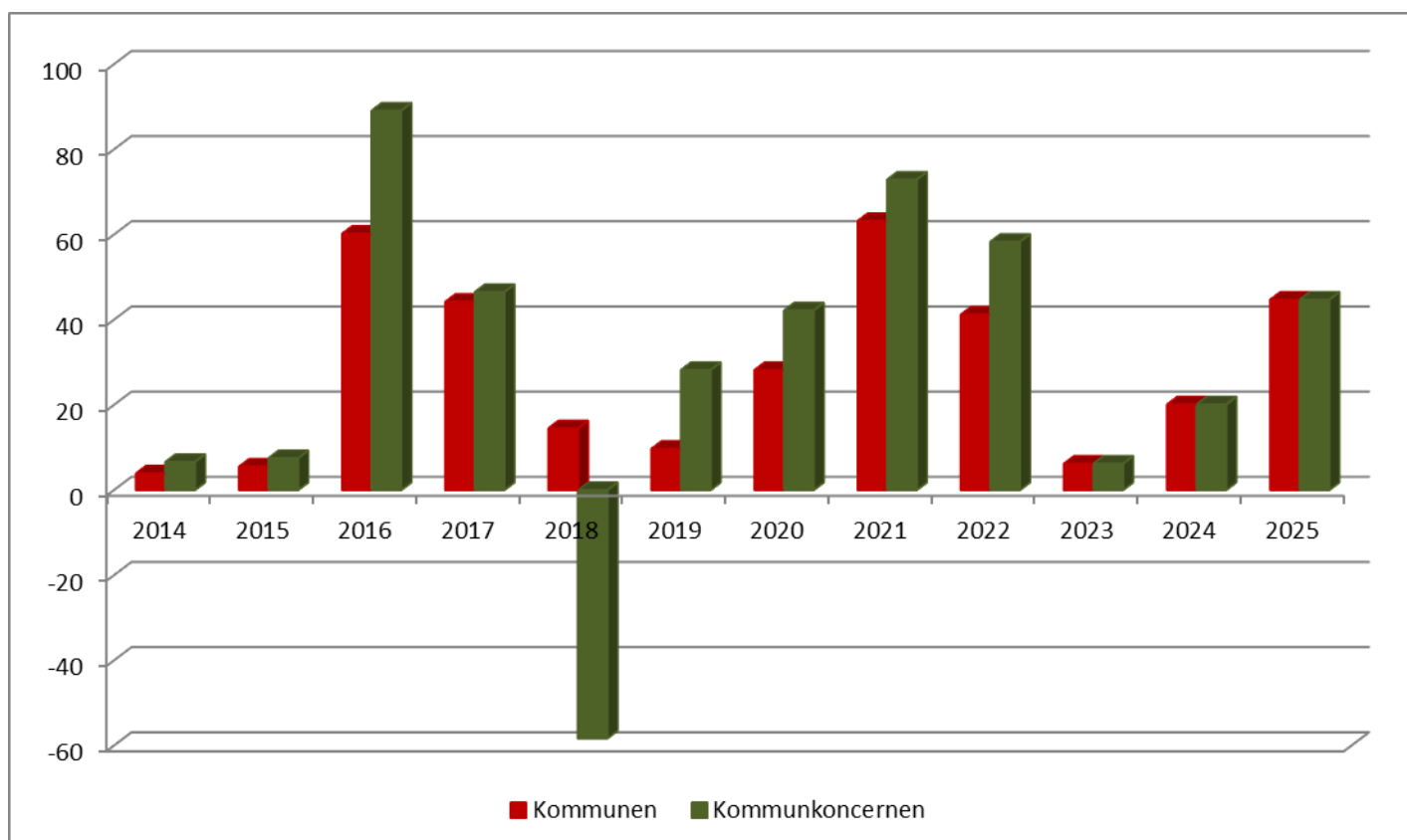
Jämfört med kommunplan 2023 som beslutades i juni 2022 innebär SKR:s senaste skatteunderlagsprognos (oktober 2022) att Mora kommuns totala intäkter från skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning, generella statsbidrag och kommunal fastighetsavgift beräknas öka med cirka 0,9 miljoner kronor. Beräkningen baseras på ett antagande att invånarantalet kommer att uppgå till 20 655 invånare per 1 november 2022. I regeringens budgetproposition aviseras en ökning av generella statsbidrag vilket för Mora kommun innebär 8,2 miljoner kronor.

Finansieringen av välfärden och kompetensförsörjningen är de främsta utmaningarna för Mora kommun, liksom för övrig offentlig sektor. För att klara finansieringen av välfärden framöver kommer det vara än mer angeläget att dämpa ambitions- och kostnadsutvecklingen och att fortsätta effektivisera de kommunala verksamheterna. Samtidigt innebär ökande volymer i de kommunala verksamheterna att efterfrågan på arbetskraft ökar. För att möta och klara kompetensförsörjningen behöver fler komma in på arbetsmarknaden och fler arbeta mer tid.

RESULTAT

När politiska prioriteringar fastställts beräknas årets resultat till 6,2 miljoner kronor. För åren 2024 och 2025 beräknas resultaten till 19,3 respektive 43,9 miljoner kronor. Det motsvarar ett resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag på 0,4 procent 2023, 1,2 procent 2024, 2,8 procent 2025.

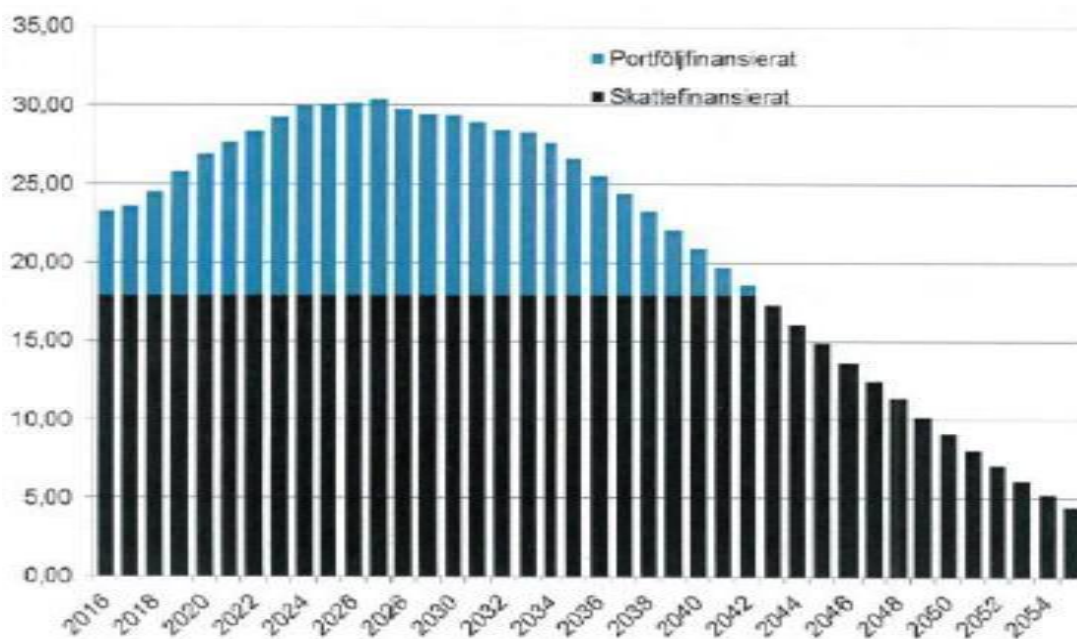
Resultat åren 2014–2021 samt prognos 2022 och budget 2023–2025 i miljoner kronor för kommunen och kommunkoncernen.

PENSIONER

Finansieringen av pensionsskulden som intjänades före 1998 har tidigare byggt på antagandet om en ständig tillväxt och möjligheten att finansiera dessa pensioner via kommunalskatten. Dagens situation ser väsentligt annorlunda ut med en svagare tillväxt och ökande behov av kommunal service, samtidigt som pensionsutbetalningar från intjänande före 1998 ytterligare belastar utrymmet för kommunal verksamhet. Därför har Mora kommun i ett antal år öronmärkt delar av resultatet för att kunna använda under de år när utbetalningarna är som störst och det kan bli svårt att klara balanskravet, totalt har 146 miljoner kronor öronmärkts. Sedan år 2000 har avsättningar skett till en pensionsfond för att möta kommande utbetalningar. Den uppgår för närvarande till 192 miljoner kronor. Under de senaste åren har ingen avsättning skett till fonden.

Det övergripande förvaltningsmålet är främst att skapa en buffert för att finansiera stigande pensionsutbetalningar. Fonderingen kan således användas för att ”kapa topparna” och jämna ut kassaflödena till dess betalningarna avtar, se diagrammet nedan (vänster axel; mkr). En viktig del i förvaltningsuppdraget är etiska aspekter på pensionsfondens placeringar. Den totala pensionsskulden uppgick vid det senaste årsskiftet till 541 miljoner kronor och ansvarsförbindelsen utgjorde 85 procent av skulden.

EKONOMISKA RAMAR

I kommunplanen i juni fastställs kommunens övergripande driftbudget 2023 med plan för 2024–2025. Kommunplanen innehåller också kommunens investerings- och exploateringsbudget 2023 med plan för 2024–2025.

Utgångspunkten för driftbudgeten är flerårsplanen 2023–2025 som fastställdes av kommunfullmäktige i november 2021, planeringsanvisningarna för 2023, planprioriteringar 2023 samt lokalförsörjningsplan 2023. Driftbudgeten har uppdaterats med nya skatteunderlagsprognoser, pensionsprognoser samt med justeringar från planeringsdagar med kommunens ledningsgrupp.

I reviderad kommunplan som beslutas i kommunfullmäktige 19 december 2022 har justeringar gjorts avseende nya skatteunderlagsprognoser, pensionsprognoser samt justeringar från planeringsdag med kommunens ledningsgrupp utifrån nya förutsättningar.

Förändringen av de ekonomiska ramarna har skett utifrån en analys av nämnders rådande underskott, redovisade behov och kostnadsökningar för kommande år samt redovisade förslag till besparingar och demografiska förändringar.

Nämnderna erhåller en totalram av fullmäktige. Inom den ska fullmäktiges riktade mål uppfyllas samt de lagar och regler som nämnden har att följa. Nämnderna har skyldighet att omdisponera sin budget för att klara detta. God ekonomisk hushållning bedöms genom att målen är uppfyllda eller att ansträngningar gjorts för att nå dem och att mätningarna visar att verksamheten är på rätt väg. Dessutom ska nämnderna inte överskrida sina tilldelade ramar.

FINANSIERING

Finansiering av kommunens verksamhet sker främst genom skatteintäkter, utjämning, fastighetsavgift, generella och riktade statsbidrag samt avgifter som invånare betalar för barnomsorg, äldreomsorg med mera.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Vid beräkning av skatteintäkter och utjämning i den reviderade kommunplanen har SKR:s skatteunderlagsprognos från oktober 2022 använts samt uppskattningar utifrån regeringens budgetproposition. Utgångspunkten i beräkningen är att kommunen förväntas ha 20 655 invånare per 1 november 2022, 20 700 invånare per 1 november 2023 och 20 725 invånare per 1 november 2024.

Kommunplan 2023 bygger på oförändrad skattesats, 22,34 kronor. Grundläggande förutsättningar är att sträva efter en kommunalskatt som inte överstiger genomsnittet för andra jämförbara kommuner och att förmå att genomföra satsningar för att underlätta och främja befolkningstillväxten i kommunen. I nuvarande läge bedöms satsningar för att underlätta och främja befolkningstillväxten vara överordnat och på sikt kunna leda till en mer genomsnittlig skattesats mot jämförbara kommuner.

I beräkningarna har kända förändringar av de generella statsbidragen beaktats utifrån regeringens budgetproposition. Riktade statsbidrag har ej beaktats och således inte heller statens permanenta satsning för äldreomsorgen. Dessa riktade statsbidrag beaktas inom nämnderna.

Borgensavgifter

Kommunen lämnar borgen till främst sina bolag. Detta innebär att bolagens lånekostnader blir lägre än utan kommunal borgen. Borgensavgift utgår med 0,3 procent på det utestående borgensbeloppet. Vid beräkning utifrån den borgen som kommunen har utställt i dagsläget, uppgår därmed den budgeterade intäkten till cirka 3 miljoner kronor.

Revidering av taxor och avgifter

Enligt uppdrag i planeringsanvisningarna har nämnderna sett över om det behöver göras justeringar av taxor och avgifter inom nämndens verksamhetsområde. Eventuella taxeändringar beaktas inom nämnderna.

KOSTNADSÖKNINGAR

Demografi

Arbetet med att ta fram en resursfördelningsmodell som ska ta hänsyn till volymförändringar inom förskola, grundskola, gymnasieskola och äldreomsorg är klart. Modellen bygger på en beräknad kostnad per individ i de olika verksamheterna och ska hantera volymförändringar mellan åren. Det som återstår är att fastställa prislappar. I kommunplan 2023 och plan 2024-2025 har volymförändringar tagits med utifrån att budget 2022 är utgångspunkt för prislapparna. Mora kommun är från och med hösten 2022 med i SKRs projekt Budgetprocessen med prislappar. Projektet löper på sex månader och inför kommunplansarbetet 2024 ska en struktur vara klar som bygger på demografi och prislappar.

Personal

Varje år avsätts 22 miljoner kronor inklusive personalomkostnadspålägg till ett löneutrymme att användas för en gemensam lönebildningsprocess inom kommunen. Förutsatt att löneökningarna hamnar inom den nivå som täcks av planerat löneutrymme får nämnderna kompensation i ramen i förhållande till utfallet av lönerevisionen. Den blir därefter nivåhöjande för kommande års ram.

Lokaler

Ett arbete pågår med att ta fram en ny internhyresmodell. Modellen beräknas vara klar under år 2023.

Drifts- och avskrivningskostnader till följd av investeringar

Medel finns avsatta i driftbudgeten för beräknade kapitalkostnader som är hänförliga till investeringar i kommunens fastigheter.

Övriga pris- och kostnadsökningar

Inga medel finns avsatta till generella pris- eller kostnadsökningar. Eventuella pris- och kostnadsökningar ska hanteras inom ram av nämnderna genom effektiviseringar.

SAMMANSTÄLLNING AV DE FÖRÄNDRINGAR SOM HITTILLS PLANERATS FÖR RESPEKTIVE NÄMND

- **Kommunstyrelsen** tillförs en tillfällig ramökning 2023 och 2024 för arbetet med heltidsresan med 1 200 tkr, en ramökning med 1 000 tkr för ökade arvoden, 750 tkr för köp av planer, 200 tkr för köp av tjänst informationssamordnare, 2 200 tkr för säkerhetshöjande åtgärder IT, 700 tkr för licenskostnader lednings- och beslutsstöd, 1 250 tkr för ökade kostnader inom brandförbundet samt 350 tkr för social mötesplats. Ram förs över för centralisering av ekonomer med 3 120 tkr. Från och med 2024 upphör kommunens bidrag till Moraparken med 1 300 tkr per år.
- **Kultur- och fritidsnämnden** tillförs en ramökning för höjning av föreningsbidrag med 770 tkr, tillkommande kostnader för fritidsbanken med 500 tkr samt 500 tkr för översyn av anläggningsstöd.
- **Teknik- och servicenämnden** tillförs 1 000 tkr i ramökning för elbilar, 600 tkr för områdesansvarig kost på grund av utökad verksamhet för matproduktion till äldre, 500 tkr för vaktmästeritjänster ungdomshall, 250 tkr för återställning fasad stadsbyggnadskontoret, 200 tkr för åtgärder cirkulationsplatser, 2 500 tkr för reparation Siljansfors damm och 960 tkr för reparation damm Hemulån. Ram förs över till kommunstyrelsen för centralisering av ekonomer med 760 tkr.
- **För- och grundskolenämnden** tillförs ramförstärkning med 3 600 tkr för förebyggande arbete med barn och ungas psykiska hälsa, 800 tkr för ett tvärasektoriellt arbete kring barn och ungas hälsa under två år tillsammans med gymnasienämnden och socialnämnden samt en tillfällig ramförstärkning av rektorstjänst med 500 tkr år 2023 och ytterligare 500 tkr 2024-2025 under högstadieprojektet. Ram förs över till kommunstyrelsen för centralisering av ekonomer med 790 tkr.
- **Gymnasienämnden** tillförs ramförstärkning med 4 000 tkr för volymökning, 2 400 tkr för ökning av IM-elever under förutsättning att utfall stämmer med prognos samt 2 300 tkr för förebyggande arbete med barn och ungas psykiska hälsa.
- **Socialnämnden** tillförs ramförstärkning med 10 000 tkr för volymökning samt 430 tkr för nya lokaler ungdomshälsan. Ram förs över till kommunstyrelsen för centralisering av ekonomer med 1 570 tkr.
- **Miljö och byggnadsnämnd** tillförs 270 tkr år 2023-2025 för ökade lokalkostnader.
- **Övriga nämnder** har oförändrade ramar enligt plan.

NÄMNDERNAS NETTOKOSTNADSRAMAR FÖRÄNDRAS ENLIGT FÖLJANDE MELLAN ÅREN (UTGÅNGSLÄGE 2022)

Belopp, tkr	2023	2024	2025
För- och grundskolenämnd, ramökning barn och ungas hälsa	4 400		
För- och grundskolenämnd, tillfällig ramökning rektor	500	500	
För- och grundskolenämnd, omföring ram ekonomer	-790		
Gymnasienämnd, ramökning volymförändring	6 400	2 500	1 000
Gymnasienämnd, ramökning barn och ungas hälsa	2 300		
Socialnämnd, ramökning volymförändring	10 000	10 000	10 000
Socialnämnden, ramökning elevhälsan	430		
Socialnämnden, omföring ram ekonomer	-1 570		
Kommunstyrelse, ramökning heltidsresan återtast	-5 000		
Kommunstyrelse, tillfällig ramökning heltidsresan	1 200		-1 200
Kommunstyrelsen, ramökning ökade arvoden	1 000		
Kommunstyrelsen, ramökning planer	750		
Kommunstyrelsen, ramökning köp av tjänst säkerhetssamordnare	200		
Kommunstyrelsen, ramökning säkerhetshöjande åtgärder IT	2 200		
Kommunstyrelsen, ramökning lednings- och beslutsstödsystem	700		
Kommunstyrelsen, ramökning kostnader brandförbundet	1 250		
Kommunstyrelsen, ramökning social mötesplats	350		
Kommunstyrelsen, omföring ram ekonomer	3 120		
Kommunstyrelsen, bidrag Moraparken upphör		-1 300	
Kultur- och fritidsnämnden, ramökning föreningsbidrag	770		
Kultur- och fritidsnämnden, ramökning fritidsbanken	500		
Kultur- och fritidsnämnden, ramökning anläggningsstöd	500	1 000	
Teknik- och servicenämnden, ramökning elbilar	1 000		
Teknik- och servicenämnden, ramökning områdesansvarig kost	600		
Teknik- och servicenämnden, ramökning vaktmästeritjänst ungdomshall	500	600	
Teknik- och servicenämnden, tillfällig ramökning dammar	3 460	-3 460	
Teknik- och servicenämnden, tillfällig ramökning återställning fasad	250	-250	
Teknik- och servicenämnden, ramförstärkning åtgärder cirkulationsplatser	200		
Teknik- och servicenämnden, omföring ram ekonomer	-760		
Miljö- och byggnadsnämnd, tillfällig ramökning 2023-2025	270		
Summa	34 730	9 590	9 800

AVSATTA MEDEL

Utifrån god ekonomisk hushållning har kommunen reserverat medel för att möta framtida kostnader. Kommunen har två olika sorters avsatta medel; resultatutjämningsreserv (RUR) och öronmärkta medel för pensionskostnader.

Kommunerna har enligt kommunallagen möjlighet att avsätta medel inom det egna kapitalet till RUR. Reserven kan användas i balanskravsutredningen för att utjämna intäkterna i en konjunkturcykel. Kommunfullmäktige beslutade 2013 om riktlinjer för reserven och att göra en avsättning om 58,2 mkr. Riktlinjerna reviderades 2019. Av årets resultat 2021 avsattes ytterligare 33,0 mkr.

Kommunen har även öronmärkt delar av tidigare års resultat för framtida pensionskostnader. I samband med årsredovisningarna 2005–2013 öronmärktes medel för framtida ökade kostnader för pensioner.

De avsatta medlen uppgick den 31 december 2021 till totalt 246,4 mkr.

Avsatta medel, mkr	31 dec 2021
RUR, tidigare avsatt	67,7
RUR, reservation bokslut 2020	33,0
Öronmärkta medel pensioner	145,7
Totalt	246,4

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - INVESTERINGAR

Investeringsplanen inrymmer både investeringar för kommunens egna verksamheter samt strategiska investeringar i infrastruktur, det vill säga gator, vägar, stadsutvecklande åtgärder, handelsområden med mera. Nedan beskrivs några av de större investeringarna.

Sedan 2002 har kommunen byggt ett fiberbaserat **stadsnät** med syfte att förse kommunens egna verksamheter med goda kommunikationsmöjligheter och att underlätta för bygdens näringsliv och privatpersoner. Utbyggnaden har hittills gett cirka 98 % av Moras hushåll möjlighet att ansluta sig till nätet och under perioden 2023-2025 kommer mindre områden att anslutas samt att en del förtätningar kommer ske i redan utbyggda områden. Kostnaden för stadsnätet är till stor del finansierad via anslutningsavgifter.

Under 2016 tecknades ett avtal med Trafikverket avseende **genomfart Mora**. Avtalet ligger till grund för en medfinansierad investering vilken tog fart hösten 2020 och beräknas vara klart till hösten 2024.

I förskoleplanen har det beslutats om en förtätning av centrala förskoleenheter. Ett första steg i planen är att bygga en ny förskola med sex avdelningar på Tuvanområdet. Projektering och upphandling påbörjades under hösten 2021. Byggnationen av den nya förskolan startade under hösten 2022. Inflyttning i de nya lokalerna planeras till hösten 2023.

En förstudie och utredning kring kommunens administrativa lokaler är genomförd och för perioden 2023-2025 finns det medel avsatta. Analysen av lokalanvändningen visar att kommunen har ett stort lokalbestånd av administrativa lokaler i förhållande till antalet arbetsplatser. Baserat på riktvärden för m² per arbetsplats i cellkontor uppgår den teoretiska besparingspotentialen till ca 2 250 m² beräknat på ett behov på 25 m² per arbetsplats. Utifrån den genomsnittliga kvadratmeterkostnaden för Moras nuvarande bestånd av administrativa lokaler skulle detta medföra en teoretisk besparingspotential motsvarande ca 1,7 mkr per år. Med aktivitetsbaserade arbetsplatser (10–15 m² per arbetsplats) kan en teoretisk besparing på minst 2,5 mkr årligen uppnås. Detta med anledning av att ett flertal externa hyresavtal kan sägas upp.

Det finns ett behov av att byta ut dagens gatubelysning då det har ett föråldrat tändsystem som förbrukar förhållandevis mycket energi och har en relativt kort livslängd på ljuskällan. Under 2023 har det avsatts medel för att byta till LED-belysning, vilket kommer ge minskade energi- och driftskostnader.

För att kunna möta upp gymnasiets behov av lokaler, finns det under 2022-2023 finns medel avsatta för lokaler till byggprogrammet och skidgymnasiet.

Då det är svårt att få träningstider i befintlig ishall för ungdomar, bland annat på grund av att fler ungdomar är intresserade av ishockey samt att Mora IK nu även har ett damlag, så finns behov av ytterligare isyta och i investeringsplan för 2023 finns medel avsatta för en ungdomshall.

Mora har från och med hösten 2023 fått trafikplikt på Mora flygplats. I investeringsplanen för 2023 och 2024 finns medel avsatta för saneringsarbeten, beläggningsarbeten samt byte av inflygningsljus.

Övriga infrastrukturinvesteringar avser trafiksäkerhetsåtgärder, viss utbyggnad av gång- och cykelvägar, tillgänglighetsåtgärder och investeringar i parker och andra allmänna platser. **Övriga fastighetsinvesteringar** avser främst energi- och tillgänglighetsåtgärder samt lokalanpassningar i kommunens verksamheter. Kommunen har även gjort en lokalöversyn av samtliga fastigheter i syfte att ta fram en långsiktig lokalförsörjningsstrategi. Denna ligger till grund för eventuella investeringar för **verksamheternas lokalbehov**, där ett arbete fortlöper. För åren 2023-2025 finns medel avsatta för underhåll i kommunens fastigheter och fritidsanläggningar samt för underhåll av gator och vägar enligt underhållsplan. Det finns även medel avsatta för investeringar i inventarier för nämnderna som beslutas av lokalstyrgruppen.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR - EXPLOATERING

Mark- och exploateringsverksamheten syftar till att säkra och förädla kommuns behov mark för samhällsutveckling för framför allt bostäder, industri- och verksamheter.

I det ligger att ha ansvaret från strategiskt markförvärv, via planläggning till färdig tomt för exploatering och försäljning eller egen verksamhet.

Under hösten 2022 kommer utbyggnaden av Örjastäppans industriområde etapp 2 att färdigställas. Flera etableringar där är under planering och försäljning av industritomter kommer att fortgå under 2023 - 2025

Under 2023 kommer planprogram för Kråkberg och Kanadaområdet att intensifieras, i tidigt skede ligger flera tekniska markundersökningar som ska ge underlag till planarbetet. Det kommer på sikt att finnas behov av att lösa in mark för allmänt ändamål.

Samma sak gäller för Tingsnäsområdet. Tekniska markundersökningar och naturvärdesinventeringar kommer att genomföras på kommunens mark för att ge kunskap om områdets möjligheter för bostadsbebyggelse. Framför allt är det fokus på markföroreningar och geoteknik. Om fastigheter blir till salu i området ligger det i kommunens intresse att förvärva dessa. Verksamheter kan på sikt behöva nya lägen och därmed måste kommunen ha ändamålsenlig mark att erbjuda för det.

En utredning om möjligheten att flytta skjutbanan på Sandängarna pågår mellan Mora kommun och Mora skyttegille. Utredningen förväntas vara klar senhösten 2023. Utifrån den kommer det att presenteras olika alternativ för ny lokalisering och en kostnadsinriktning. Detta för att på sikt möjliggöra bostadsutveckling i området Sandängarna och Tuvan.

Mora har behov av mer industrimark. Intresset att etablera i Noret och Färnäs är stort och kommunen bör titta på områden att förvärva i det området för att ha en bra markreserv för industriändamål.

Det bör även finnas en buffert för strategiska markinköp i de fall sådan mark blir till salu för att säkerställa markreserven på lång sikt.

RESULTATBUDGET

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2021	2022	2023	2024	2025
Verksamheternas netto	-1 283 502	-1 335 929	-1 402 823	-1 438 915	-1 461 361
Avskrivningar	-57 643	-60 200	-65 000	-71 000	-74 000
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 341 145	-1 396 129	-1 467 823	-1 509 915	-1 535 361
Skatteintäkter	1 009 221	1 053 044	1 071 666	1 120 132	1 166 382
Generella statsbidrag och utjämning	375 312	399 381	418 383	425 153	424 527
VERKSAMHETENS RESULTAT	43 388	56 296	22 226	35 370	55 548
Finansiella intäkter	24 460	4 450	3 200	3 200	3 200
Finansiella kostnader	-4 613	-19 450	-19 230	-19 030	-14 530
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	63 234	41 296	6 196	19 540	44 218
ÅRETS RESULTAT	63 234	41 296	6 196	19 540	44 218
<i>Resultat i andel av skatter och statsbidrag</i>	<i>4,6%</i>	<i>2,8%</i>	<i>0,4%</i>	<i>1,3%</i>	<i>2,8%</i>

KASSAFLÖDESBUDGET

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2021	2022	2023	2024	2025
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Periodens resultat	63 234	41 296	6 196	19 540	44 218
Justering för av- och nedskrivningar	57 643	60 200	65 000	71 000	74 000
Justering för gjorda avsättningar	10 203	8 000	12 200	14 400	-900
Justering för övriga ej likviditetspåverkandeposter	7 043	0	0	0	0
Poster som redovisas i annan sektion	-2 181	0	0	0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	135 942	109 496	83 395	104 940	117 318
Förändring av rörelsekapital	-15 883	-12 000	3 000	-13 600	-8 500
Kassaflöde från den löpande verksamheten	120 059	97 496	86 395	91 340	108 818
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	-58 304	-99 532	-212 410	-109 150	-128 750
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-2 001	0	-15 000	0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	10 446	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-49 859	-99 532	-227 410	-109 150	-128 750
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Förändring av räntebärande skulder	-25 000	-40 000	120 000	30 000	20 000
Förändring av övriga långfristiga skulder	1 938	1 500	1 500	1 500	1 500
Förändring av långfristiga fordringar	0	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-23 062	-38 500	121 500	31 500	21 500
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR					
Utbetalning bidrag Genomfart Mora	-13 658	-11 500	-42 125	-12 350	0
Kassaflöde från bidrag till infrastruktur	-13 658	-11 500	-42 125	-12 350	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	33 480	-52 036	-61 640	1 340	1 568

BALANSBUDGET

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2021	2022	2023	2024	2025
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	1 049 899	1 089 231	1 236 641	1 274 791	1 329 541
Finansiella anläggningstillgångar	180 318	176 468	187 618	183 768	179 918
Summa anläggningstillgångar	1 230 217	1 265 699	1 424 259	1 458 559	1 509 459
Omsättningstillgångar	596 543	559 507	500 867	517 457	535 526
SUMMA TILLGÅNGAR	1 826 760	1 825 206	1 925 127	1 976 017	2 044 985
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR					
OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	722 789	753 022	794 318	800 514	820 054
Årets resultat	63 234	41 296	6 196	19 540	44 218
Resultatutjämningsreserv	67 671	100 671	100 671	100 671	100 671
Pensionsreserv	145 700	145 700	145 700	145 700	145 700
Summa eget kapital	999 394	1 040 689	1 046 885	1 066 425	1 110 643
Avsättningar	168 892	165 592	135 467	135 316	147 516
SKULDER					
Långfristiga skulder	309 798	271 298	424 298	424 298	445 798
Kortfristiga skulder	348 676	347 827	349 977	349 977	341 027
Summa skulder	658 474	619 125	742 775	774 275	786 825
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTN					
OCH SKULDER	1 826 760	1 825 206	1 925 127	1 976 017	2 044 985
<i>Pensionsförpliktelser intjänade före 1998</i>	437 928	415 850	420 777	416 967	402 348

DRIFTSBUDGET OCH NÄMNDERNAS NETTOKOSTNADSRAMAR

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2021	2022	2023	2024	2025
Skatteintäkter	982 425	1 024 302	1 074 826	1 120 132	1 166 382
Slutavräkning skatteintäkter	26 796	28 742	-3 160	0	0
Inkomstutjämningsbidrag	216 047	243 548	272 150	279 471	285 839
Kostnadsutjämningsbidrag	-1 660	-1 092	1 714	1 718	1 720
Regleringsbidrag/avgift	60 918	56 873	31 515	30 881	23 840
Strukturbidrag	2 295	2 308	2 313	2 318	2 321
LSS-utjämningsbidrag	32 013	31 776	34 256	34 330	34 372
Kommunal fastighetsavgift	63 404	65 968	68 235	68 235	68 235
Skolmiljarden	2 295	0	0	0	0
Förstärkt generellt statsbidrag BP			8 200	8 200	8 200
Summa skatt och statsbidrag	1 384 533	1 452 425	1 490 049	1 545 285	1 590 909
Revisorerna	-784	-909	-909	-909	-909
Kommunstyrelsen	-104 569	-117 259	-125 234	-123 934	-122 734
Valnämnd	0	-200	-50	-50	-50
Serviceutskottet för IT	0	0	0	0	0
Byggnadsnämnd	-10 547	-14 346	-	-	-
Miljö- och byggnadsnämnd	-	-	-19 474	-19 474	-19 474
Teknisk nämnd	-28 852	-	-	-	-
Teknik- och serviceutskottet	-	-63 103	-66 979	-63 869	-63 869
Kultur- och fritidsnämnd	-48 765	-49 979	-51 935	-52 935	-52 935
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-4 302	-5 474	-	-	-
Serviceutskottet	-21 723	-	-	-	-
För- o grundskolenämnd	-384 321	-406 049	-408 830	-409 330	-409 330
Gymnasienämnd	-107 176	-118 612	-120 492	-122 992	-123 992
Socialnämnd	-573 130	-604 049	-576 243	-586 243	-596 243
Finansförvaltning verksamhet	-36 833	8 850	-44 500	-71 300	-44 546
Tjänstekatalog att fördela	0	0	-800	-800	-800
Internhyra att fördela	0	0	-1 800	-1 800	-1 800
Genomfart Mora kostnadsföring	0	-3 850	-3 850	-3 850	-3 850
Summa nämnder	-1 321 003	-1 374 980	-1 421 096	-1 457 486	-1 440 533
Medel till KS förfogande	-4 612	-	-	-	-
Medel för extraordinära kostnader	-	-2 500	-15 000	-15 000	-15 000
Kapitalkostnader	71 659	70 600	79 100	86 400	89 800
Centralt löneutrymme	-343	-133	-17 128	-39 128	-61 128
Omställningsmedel	-1 663	-1 000	-500	-500	-500
Digitaliseringsmedel	-3 264	-1 515	-700	-700	-700
Hållbarhetsmedel	-2 135	-2 200	-3 000	-2 000	-2 000
Personalkostnader	280 698	286 200	319 800	332 800	300 000
Arbetsgivaravgift	-219 188	-226 900	-228 500	-231 000	-233 000
Förändring pensionsavsättning	-8 638	-8 000	-19 200	-14 400	900
Årets intjänade, individuell avs	-43 943	-45 500	-64 000	-64 700	-66 500
Pensionsutbetalningar	-28 240	-30 000	-32 600	-33 200	-32 700
Förändring semesterlöneskuld	-2 830	0	0	0	0
Summa finansförvaltning	37 501	39 052	18 273	18 571	-20 828
Summa verksamhetens netto	-1 283 502	-1 335 929	-1 402 823	-1 438 915	-1 461 361

INVESTERINGSBUDGET

Investeringar	Beslut finns	Finansiering	Total Investering	Prognos	Budget	Plan	Plan
				2022	2023	2024	2025
Inventarier förskola	Ja	Sk	1 150		1 150		
Gatubelysning	Nej	Sk/avg	12 000		12 000		
Ombyggn Noretskolan - förskola/särskola	Ja	Sk/avg	41 000			1 000	40 000
Administrativa lokaler	Nej	Sk/avg	70 000		2 000	25 000	25 000
Ny gymnasiedel	Ja	Sk/avg	351 500			250	250
Bro Sandängarna	Ja	Sk	2 500		2 500		
Carport för elbilar och kart/mät	Ja	Sk	2 000		2 000		
Kristinebergsgården	Ja	Sk	5 000		5 000		
Carport skidgymnasiet	Nej	Sk	2 000		2 000		
Offentliga toaletter Kajen	Ja	Sk	2 500			2 500	
Inventarier särskilt boende	Ja	Sk	3 500			3 500	
Inventarier 7-9 skola	Ja	Sk	5 000				5 000
Lednings- och beslutsstöd	Nej	Sk	3 000		3 000		
Ungdomshall ishockey	Nej	Sk/avg	31 000		31 000		
Mora Flygplats	Nej	Sk/avg	50 000		30 000	20 000	
Investeringsbehov				0	90 650	52 250	70 250
Laddinfrastruktur	Ja	Sk	1 900	700			
Arbete och utveckling	Ja	Sk	1 600	1 600			
Lokaler byggprogram, skidgymnasiet	Ja	Sk	7 000	3 500	12 000		
Kommunala kök	Ja	Sk	10 000	3 000			
Utbyggnad förskolan	Ja	Sk	63 000	25 000	38 000		
Stadsnätsutbyggnad	Ja	Sk/avg		7 000	1 000	1 000	1 000
Genomfart statlig medfinansiering	Ja	Sk		14 250	42 125	12 350	
Genomfart anläggningstillgång	Ja	Sk		1 000	5 300		
Säkerhetshöjande åtgärder	Ja	Sk	2 200	1 840	360		
Digitaliserad bygglovsprocess	Nej	Sk		1 400			
Pågående investeringar				59 290	98 785	13 350	1 000
Gång- och cykelvägar enligt cykelplan	Ja	Sk		5 000	1 000	1 000	3 000
Upprustning centrummiljöer	Ja	Sk		1 000	1 000	1 000	1 000
Planerat fastighetsunderhåll	Ja	Sk		13 000	15 000	15 000	15 000
Investeringar fritidsanläggningar	Ja	Sk		3 450	5 000	5 000	5 000
Planerat vägunderhåll	Ja	Sk		15 000	15 000	15 000	15 000
Infrastruktur nätverk IT	Ja	Sk		6 780	9 700	9 100	8 700
Lokalbehov vht - Lokalstyrgrupp	Ja	Sk		3 000	3 000	3 000	3 000
Övr fastighetsinvesteringar	Ja	Sk		2 000	2 000	2 000	2 000
Övr infrastrukturinvesteringar	Ja	Sk		1 800	1 800	1 800	1 800
Inventarier nämnder - Lokalstyrgrupp	Ja	Sk		3 400	8 600	3 000	3 000
Löpande investeringar				54 430	62 100	55 900	57 500
Summa totalt				113 720	251 535	121 500	128 750

Identifierade behov är Hemusområdet, gång/cykeltunnel Sanda samt gång/cykeltunnel Stranden. Dessa är under utredning och därmed inte upptagna till något belopp och är i nuläget.

EXPLOATERINGSBUDGET

Exploateringar	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Måmyren	-1 500	-3 500	-3 000	-3 500
Örjastäppans industriområde etapp 1	-1 500	-1 000	- 1 000	0
Örjastäppans industriområde etapp 2	9 000	-1 500	-1 900	-1 500
Exploatering tomter	8 000	0	0	0
Färnäs kvarn handelsområde	-2 000	- 2 000	-1 500	-1 000
Kanadaområdet projektering	0	1 000	1000	500
Kanadaområdet exploatering	0	0	0	6 000
Kråkberg projektering	0	500	1 000	0
Kråkberg exploatering	0	0	0	6 000
Örjastäppan (intill Wibe)	0	2 000	-1 000	0
Tingsnäs projektering	0	500	0	0
Inköp strategisk industrimark Noret/Färnäs	0	0	15 000	0
Inköp strategisk bostadsmark (utökad markreserv)	0	0	5 000	2 000
Summa exploatering	12 000	-3 000	13 600	8 500

UPPDRAG OCH ANSVARSOMRÅDEN

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Mora kommuns högsta beslutande organ är kommunfullmäktige. Enligt Kommunallagen beslutar kommunfullmäktige i ärenden av principiell beskaffenhet eller i ärende av större vikt för kommunen, främst om

- mål och riktlinjer för verksamheten
- budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor
- val av ledamöter och ersättare i nämnde, styrelser och beredningar
- val av revisor och revisorsersättare
- grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda
- årsredovisning och ansvarsfrihet
- folkomröstning i kommunen.

KOMMUNSTYRELSE

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning och har till uppgift att driva de strategiska utvecklings- och framtidsfrågorna för Mora kommun.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar att samordna planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen ska ha insyn, uppsikt och kontroll över den verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen och i de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ingår att leda, samordna, utveckla och följa upp nämndernas arbete vad gäller

- utvecklingen av den kommunala demokratin
- kommunens ekonomi och budgetprocess
- utformningen av kommunens löne- och personalpolitik
- kommunens interna och externa kommunikation
- kommunövergripande strategiska satsningar.

Kommunstyrelsens förvaltning är kommunstyrelseförvaltningen som ansvarar för områden som kansli, utredning, kommunikation, HR, strategisk ekonomi, upphandling, säkerhet, samhällsutveckling och näringslivsfrågor.

VALNÄMND

Valnämnden är på kommunal nivå ansvarig för att genomföra allmänna val till riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige och till EU-parlamentet, samt för folkomröstningar som riksdagen eller kommunfullmäktige beslutat om.

ÖVERFÖRMYNDARE

Överförmyndaren är en obligatorisk kommunal tillsynsmyndighet som rekryterar, utbildar och utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Överförmyndarens uppgifter framgår av lagar i föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen. Överförmyndaren står under tillsyn av länsstyrelsen.

Mora kommun samverkar med kommunerna Orsa, Älvdalen, Vansbro, Rättvik och Leksand kring överförmyndarfrågor. Det gemensamma överförmyndarkansliet har sitt säte i Mora.

Överförmyndare i samverkan i övre Dalarna har till uppdrag att på ett enhetligt och rättssäkert sätt driva och utveckla verksamheten.

Huvudsakliga arbetsuppgifter är

- tillsyn över ställföreträdare
- löpande handläggning
- granskning av redovisningshandlingar
- rekrytering och utbildning av ställföreträdare.

FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMND

I Mora kommun finns sjutton kommunala förskolor, tre familjedaghem, elva kommunala skolor, en grundsärskola, en resursskola och elva fritidshem. Kommunen har en verksamhet som är helg- och kvällsöppet samt öppen förskola. För- och grundskoleförvaltningen har en central elevhälsoenhet.

Förskolans, grundskolans (inklusive förskoleklass och fritidshem) och grundsärskolans uppdrag är att nå de nationella målen i läroplanen för respektive verksamhetsform.

För- och grundskolenämnden har ansvaret för att den kommunala förskolan och skolan håller den kvalitet och har de resurser som krävs för att nationella mål uppfylls och utbildningen genomförs enligt de krav som ställs i 2 kap. 8 § i skollagen.

Huvudmannens ansvar innebär att fördela resurser och organisera verksamheten efter de lokala förutsättningarna samt att följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten så att de nationella målen och kvalitetskraven uppfylls. Grundläggande i huvudmannens ansvar är att utbildningen motsvarar skollagens krav på kvalitet, är likvärdig och att den förankras i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

SOCIALNÄMND

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver och ska på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet.

Äldreomsorgen bedriver verksamhet för personer med omfattande behov av vård- och omsorg. Det finns 229 platser för särskilt boende, 8 platser för växelvård och ca 600 personer som har någon form av hemtjänst.

Socialnämnden har även ansvaret för hemsjukvård i ordinärt boende för cirka 100 personer, samt hälso- och sjukvårdsansvar inom särskilt boende, gruppboende och daglig verksamhet. Inom socialnämndens ansvar finns anhörigstöd till dem som vårdar eller stödjer en närstående.

Inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning bedrivs gruppboende och boendestöd för totalt ca 130 personer, samt korttidsboende för barn och ungdomar.

Arbete och utveckling bedriver daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning och verksamhet för personer som behöver arbetsträning eller annat stöd för att komma ut i arbetslivet.

Individ- och familjeomsorgens vuxenenhet arbetar med ekonomiskt bistånd, våld i nära relation, missbruk och öppenvård. Barn- och ungdomsenheten arbetar med stöd och insatser till barn, unga och familjer samt ensamkommande barn och ungdomar, samt bedriver stödboenden och öppenvårdsinsatser för barn och unga.

Integrationsenheten tar emot och bosätter nyanlända som har fått permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd i enlighet med bosättningslagen och arbetar för att förbättra integrationen.

Socialnämnden bedriver även familjerådgivning/familjefrid och Centrum mot våld i Mora, Orsa, Älvdalen samt Malung-Sälens kommuner. Socialnämnden har även myndighetsutövning och tillsyn utifrån alkohol- och tobakslagen.

Mora kommun har värdskap för verksamheten som bedrivs inom ramen för Norra Dalarnas Myndighetsservice som bedriver myndighetsutövning inom socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), och familjerätt i kommunerna Mora, Orsa och Älvdalen. Mora är även värdkommun för personligt ombud som verkar i sju kommuner.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för och fullgör kommunens uppgifter inom kultur-, biblioteks- och fritidsområdet. Nämnden ansvarar för den verksamhet som bedrivs men ansvarar inte för drift och skötsel av lokaler eller anläggningar.

Nämndens ansvarsområde omfattar biblioteksverksamhet, kulturminnesvård, bygdearkiv, allmänskulturell verksamhet, kulturskola, fritidsgårdsverksamhet, simhallsverksamhet, anläggningsbokning, föreningsdialog, föreningsbidrag, bidrag till studieförbunden, uthyrning av kultur- och fritidslokaler och anläggningar till föreningar och allmänheten och försäljning av skidspårkort.

Nämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt lotterilagen och lag om anordnande av visst automatspel.

TEKNIK- OCH SERVICENÄMND

Nämnden ansvarar för drift, underhåll och ägande avseende gator, stadsnät, allmänplatser, mark, vindkraftverk, skog, kommunens anläggningar för idrott och fritid samt kommunens fastigheter. Nämndens ansvar är att tillhandahålla anläggningar och lokaler som ger förutsättningar för god arbetsmiljö och funktion till kommunens kärnverksamheter och allmänhet.

Nämnden ansvarar även för att samordna och utföra de aktiviteter som stödjer kommunens övriga verksamheter inom följande områden: kost- och måltidsverksamhet, vaktmästerifunktionen inom kommunen, kundtjänst, intern administrativ service såsom posthantering och mötestekniksutrustning, fordonsförsörjningsverksamhet, bemanningsverksamhet inom omsorgs- och utbildningsverksamheten innebärande att utifrån uppdrag från socialnämnden, för- och grundskolenämnden samt gymnasienämnden tillhandahålla vikarier med relevant kompetens, och operativ säkerhetsverksamhet.

MILJÖ OCH BYGGNADSNÄMND (Mora och Orsa)

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom

- byggande enligt plan- och bygglagen
- bostadsanpassningsbidrag
- mät- och kartfrågor samt geografiska informationssystem, GIS
- fastställande av lägenhetsnummer.

Nämnden ska verka för en god byggnadskultur och en estetisk tilltalande stads- och landskapsmiljö. Nämnden ska också ta de initiativ som behövs i frågor om byggande och fastighetsbildning. För att kunna ta dessa initiativ krävs att man följer utvecklingen inom kommunen ur plan- och byggnadssynpunkt.

Mora och Orsa kommuner har sedan 1968 haft ett gemensamt miljökontor och från 2011 även en gemensam miljönämnd. Från och med 2023 har kommunerna en gemensam miljö- och byggnadsnämnd. Utifrån visionen "God livskvalitet för generationer" arbetar

miljökontoret för att skydda människors hälsa, säkerställa god livsmedelshygien, bevara den biologiska mångfalden, främja hushållning av naturresurser och förhindra utsläpp som förorenar luft, mark eller vatten. Arbetet utförs enligt miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen och strålskyddslagen och miljökontoret ser till att företag, privatpersoner och offentliga verksamheter följer lagarna genom kontroller, inspektioner, information och vägledning.

GEMENSAM SERVICENÄMND IT

Den gemensamma partsavsikten avser samverkan kring gemensamma IT-resurser inom strategisk utveckling, projekt, objektförvaltning, samt drift och IT-säkerhet.

Nämnden ska genom samordning av verksamheter optimera den ekonomiska effektiviteten, säkerställa kompetensförsörjningen, och verka för kvalitetsförbättringar. Nämnden ansvarar för och ska ge ett effektivt IT-stöd till de samverkande kommunernas verksamheter. Stödet till kommunerna tillhandahålls i form av tjänster.

GEMENSAM GYMNASIENÄMND

Gymnasienämnden erbjuder tolv nationella program varav sex högskoleförberedande och sex yrkesprogram. Mora gymnasium erbjuder idrottsutbildningar inom b.l.a. fotboll, ishockey, längdskidor, skidororientering och innebandy. Idrottsleverna motsvara mer än en tredjedel av eleverna, både riksrekryterande och lokala idrottsutbildningar. Skolan har även lärling, fyra introduktionsprogram, gymnasiesärskola, grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning, yrkeshögskola, särvtux, SFI och hjälp till distansstudier för elever som läser mot högskolor via Mora högskolecentrum.

Syfte med samverkan är att optimera den ekonomiska effektiviteten, säkerställa kompetensförsörjningen och verka för kvalitetsförbättringar.

GEMENSAM NÄMND FÖR SOCIAL MYNDIGHETSUTÖVNING

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning ansvarar för myndighetsutövning gällande äldreomsorg, funktionshindrade, familjerätt och systemadministratörer.

I verksamheten för äldre och funktionshinder regleras verksamheten främst av socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). De personer i Mora, Orsa och Älvdalens kommuner som uppfattar sig ha ett behov av stöd har rätt att få sin ansökan om bistånd/stöd prövad. Prövningen sker genom en formaliserad process, där myndighetsutövaren står för bedömningen av hjälpbehovet samt beslutar om lämplig insats, alternativt helt eller delvis avslår ansökan. Därefter är det respektive kommuns socialförvaltning som ansvarar för att verkställa det bistånd som har beviljats.

För familjerätten regleras verksamheten främst av föräldrabalken (FB) och SoL. Familjerätten handlar om frågor gällande vårdnad, boende och umgänge samt faderskap och adoption. Flertalet av dessa frågor beslutas av allmän domstol där familjerätten lämnat yttranden/upplysningar/utredningar och i vissa frågor kan nämnden själv bestämma. En annan viktig del av familjerättens verksamhet är en rådgivande verksamhet, frivilliga samarbetsamtal.

GEMENSAM SERVICENÄMND FÖR LÖNEADMINISTRATION

Nämndens verksamhet genomförs av Norra Dalarnas Löneservice och är en gemensam avdelning för löneadministration i Älvdalen, Orsa och Mora kommun.

Den gemensamma servicenämnden fullgör de samverkande kommunernas uppgifter inom löneområdet. Nämnden ska bedriva en ekonomisk effektiv verksamhet inom löneområdet enligt var och en av kommunernas gällande författningar och frivilliga åtaganden samt samnyttja och säkra kompetensen och kvaliteten inom nämndens verksamhetsområde.

Ambitionsnivån ska vara samma lönesystem och samma lönerutiner i alla anknutna kommuner. Norra Dalarnas Löneservice hanterar även löner åt de kommunala bolagen Morastrand AB, Nodava AB, Orsa Lokaler AB, Orsabostäder AB, Norra Dalarnas Fastighets AB och systerbolag till dessa bolag samt Brandkåren Norra Dalarna.

MORAVATTEN AB

Bolaget ska äga och förvalta Mora kommuns återvinningscentral, vatten och avloppsanläggningar samt avfallsanläggningar. Bolaget ska, i de delar som ej innefattar myndighetsutövning, svara för renhållning i Mora kommun. Bolaget ska vidare vara ägare till Mora kommuns aktier i utförlarbolaget Nodava AB som på Moravatten AB:s uppdrag ombesörjer verksamheten inom VA- och avfallsverksamheten i Mora kommun.

MORASTRAND AB

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att inom Mora kommun förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta och förädla fastigheter eller tomträtter med bostadslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar samt även lokaler i de fall lokalerna utgör en mindre del av dessa fastigheter, används för kommunal verksamhet eller är kommersiella lokaler som har ett tydligt samband med den övriga verksamheten.

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Mora kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer och bidra till en hållbar utveckling i kommunen med avseende på etisk, miljömässigt och socialt ansvarstagande.

BRANDKÅREN NORRA DALARNA

Brandkåren Norra Dalarna bedriver verksamhet till skydd mot olyckor i de fem medlemskommunerna Leksand, Mora, Orsa, Vansbro och Älvdalen.

Syftet är att tillgodose krav och intentioner i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt att skapa goda förutsättningar att uthålligt arbeta med trygghet och säkerhet i det komplexa samhället. Kommunalförbundet ska vara en aktiv part i kommunernas samlade arbete och samordning för skydd mot oönskade händelse och samhällsstörningar.

EKONOMISK ORDLISTA

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda att stadigvarande innehas.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar i takt med att de förbrukas

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen och hur den förändrats under året. Tillgångarna visar hur kommunen använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar) resp. hur kapitalet har anskaffats (lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

Eget kapital

Kommunens totala kapital består av anläggningsskapital (bundet kapital i anläggningar mm), rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål).

Finansieringsanalys

Visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats.

Kapitalkostnader

Benämning av internränta (kalkylmässig ränta) och avskrivning som verksamheter erlägger till finansförvaltningen som ersättning för de medel som finansierat en investering.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt (förmåga att betala skulder i rätt tid).

Balanslikviditet =

omsättningstillgångar/kortfristiga skulder
Betalningsberedskap i antal dagar:

Likvida medel = (likvida medel/verksamhetens nettokostnad) x 365

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag mm.

Nettokostnader

Driftskostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar.

Långfristiga skulder

Skulder överstigande ett år.

Nyckeltal

Mäter förhållandet mellan två storheter, till exempel likvida medel i % av externa utgifter (likviditet).

Omsättningstillgångar

Likvida medel, kortfristiga fordringar, lager och förråd. Tillgångar som kommunen inte räknar med att ha kvar mer än högst ett år och som kan omsättas, dvs säljas och förvandlas till kontanter.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Resultaträkning

Visar hur förändringen av det egna kapitalet under året har uppkommit. Det egna kapitalets förändring kan även utläsas av balansräkningen.

Resultatenhet

Verksamhet som finansieras med intäkter från utförda och sålda tjänster. Har ingen budgetram.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Soliditet

Anger hur stor andel av de totala tillgångarna som kommunen själv äger.

Mora kommun

Fredsgatan 16, 792 80 MORA

Tel. 0250-26 000

www.morakommun.se